

Tisztelt Egybegyűltek, Kedves Barátaim!

HÍREK -

Mikor így szólítalak Bennetek – Barátaim – akkor a mai nap minden gyászos eseménye ellenére jó érzés tölt el. Azért, mert bátran mondhatom, hogy barátokra leltem azokban, akik az elmúlt fél év zaklatott mindennapjaiban éberren figyelték az Akadémia körül zajló dolgokat, követték az események alakulását, próbálták befolyásolni, jó irányba fordítani a folyamatokat. Bármennyire is ambivalens, mondhatni perverz ezzel szembenézni, Palkovics miniszter és az egész felelős magyar kormányzat dúvad hozzáállása számomra nagyon sok mindent adott. Elsősorban Titeket. Azokat, akik mellett még egy éve elmentem az intézeti folyosón, akik más tudományt, más habitussal és más megközelítéssel kutatnak. Titeket, akik most itt álltok és próbátok választ keresni arra – miként én is –, miért is alakult/alakul a sorsunk így. Mondhatjuk, hogy döntő túlerővel és egy nemtelen eszközzel operáló nemtelen ellenféllel küzdöttünk? Mondhatjuk. Mondhatjuk, hogy megcselekedtük, mit megköveteltünk magunktól? Talán mondhatjuk. Mondhatjuk, hogy értelmetlen volt, időt-energiát beletenni az elmúlt fél évbe? Hogy eleve nem teljesíthető célt tűztünk magunk elé? Nem, azt nem mondhatjuk. Mert nem a cél volt értelmetlen, hanem az eszközeink és képességeink voltak szűkösek ahhoz, hogy értelmessé tegyük a célt elsőként magunk és aztán a magyar társadalom egésze számára.

Nem tagadom, felemelő érzés itt és most Hozzátok szólni. Ugyanakkor persze felmerül: mit is mondhatnék? Okosabbat és jobbat, mint Zsoldos Attila tette itt utóbb, aligha. Ezért ez a megszólalás most nem elősorban felemelő, hanem felelősségteljes is. A felelősség, amit manapság vagy nagyon hangzatos, vagy éppen nagyon avitt értéknek gondolunk, nyomasztó teher. A tudománynak önmagában nincsen felelőssége semmiben. A tudomány művelőinek annál inkább. A tudomány irányítóinak még inkább. Nem is beszélve az innovációs miniszteréről. Esetében meg kell állapítsuk, hogy felelősségével kompetenciája fordítottan arányos.

Ne felejtjük: a tudós társadalom felelőssége nem áll meg a Székház és a kutatóintézetek lépcsőjén, a laboratóriumok és a könyvtárak falainál. Tovább kell terjedjen. Ki kell hasson az iskolákra, az egyetemekre, városokra és falvakra. Nyomorgókra és éhezőkre, rosszul fizetett egészségügyi dolgozókra, túlterhelt pedagógusokra, megfélemlített közszolgákra. Magyarország és a magyar nemzet jövője és sikere nem az MTA kutatóhálózat romjain gründolni szándékozott intézetek lilaködös fantazmagóriájának eredményétől függ, hanem elsősorban és elsődlegesen a magyar társadalom jelen és jövőbeni tagjainak egészségi állapotától, az erről gondoskodó orvosok-nővérek alázatos munkájától, a tanítók és tanárok elkötelezettségétől és kitartásától, közgyűjteményeink kultúrateremtő és megtartó képességétől (ha éppen nem költöztetik őket), a tudósaink tudásától és nemzetközi sikereitől és persze a jól vagy éppen rosszul megválasztott vezetőink tisztességétől és a köz számára üdvös döntéseitől. A tudós felelőssége végül is annak a felismerése és a felismerés megosztása a felismerésre képtelennel, hogy nincsenek jó vagy rossz szakmák, csak jól vagy rosszul végzett dolgok vannak. Legyen valaki segédápoló, villamosmérnök vagy akár innovációs miniszter. A megszerzett tudás egyben öntudatra ébredés is: annak a felismerése, hogy a tudós kezében tudás van. Néha annak a tudása, hogy mennyi mindent nem tudunk. Lássuk be, ez veszélyes!

Most, mikor a parlamenti kétharmadnak becézett zugsebész majd egy éves fűrészelés-reszelgetés után fáradt elégedettséggel dől hátra, kezében a frissen amputált végtaggal, vegyük leltárba, mi is ez az egész. Mi az Akadémia. Egy méltán nagyhírű köztestület, egy jó teljesítményt nyújtó kutatóhálózat, kiváló kutatók, szakemberek munkahelye. Jobb-rosszabb állapotú műszerpark, tehetséges fiatalok és kiemelkedően teljesítő középgeneráció gyűjtőhelye. Ez is az Akadémia. A magyar társadalom legmagasabb

bizalmi indexű intézménye. Ez is a Magyar Tudományos Akadémia. DE ha körbenézek, akkor látom a tekintetekben, hogy ez így most már nem csak az Akadémia. Ez már több, mint Akadémia. Ezek Mi vagyunk, ezek Ti vagytok! Egy közösség, amiben nem a tudományos egyenletek, a tudományterületi hovatartozás legfontosabb, hanem a lehetőség a másik megismerésére, a lehetőség közös célok együttes megvalósítására.

Ez adjon erőt azokhoz a megpróbáltatásokhoz, amik ránk várnak. Bár sokan kérdik tőlem, én sem tudom megmondani, hogy mi lesz velünk. Ha azonban meg tudjuk őrizni azt, amit az Akadémiai Dolgozók Fóruma jelent számunkra, akkor azt gondolom: olyan nagy baj nem történhet velünk. A túlhatalom mindig hajlamos a stupiditásra, a hülyeséget beszélésre, az ordenáré hazudozásra, csakúgy mint a hatalma fenntartására kiagyalt bornírt megoldásokra. Ezért üldözi azt, aki ezen tulajdonságát leleplezi és szembesíti vele. Az ilyen rendszerekben a tudás birtokosa, a jó tudós mindig üldözött. Mondhatjuk, nem történt semmi extra, a helyünkre kerültünk. Elértük, amit akartunk, végül csak komolyan vettek minket!

A baj nagyobb, mint gondolnánk. A fennálló rendszer intellektuális deficite már sokak számára nyilvánvaló. De az talán jóval kevésbé látható és érzékelhető, hogy ez a rendszer az el- és leuralt magyar társadalom bizarr kórtörténetektől eddig sem mentes szöveteit keresztbe-hosszába zilálja szét. Ennek látványos eredménye a szolidaritási képesség, vagy inkább az szolidaritásra való igény egyre alacsonyabb szintje. A tudós közösség, a kutató éppen a tudása miatt nem teheti meg, hogy nem szolidáris, nemcsak kutatótársaival, hanem mindenkivel, aki arra rászorul. Mint ahogyan most éppen ez a tudós közösség szorul rá. Ezt szem előtt kell tartanunk, ha még jövőt szánunk az Akadémiai Dolgozók Fórumának és ha érdemben befolyásolni szándékozunk közügyeink sorsát. Bármennyire is próbáljuk a most hozott döntés kínját saját közösségünkben megélni, látnunk kell, hogy az eljárás, a hátsó szándék és cinizmus nem egyedi, nem csak ránk lett szabva. Szörnyű dolog ami történt! De semmi se történt. Nem verték félre a harangokat, nem látok fekete lobogót a Székház ormán. Megy a napi rutin. És ez mindaddig így lesz, míg a megaláztatottak és megszorítottak nem egyesítik elkeseredésük erejét és nem együtt próbálják kifejezni szolidaritásukat. Köszönjük meg mindazoknak, személyeknek-intézményeknek, akik kifejezték együttérzésüket a kutatóhálózat sorsát illetően és tenni próbáltak, hogy az Magyar Tudományos Akadémia kutatóhálózatának sorsa ne így teljesedjen be.

Nem is maradt más hátra, mint hogy köszönetet mondjak Nektek is az elmúlt hónapokért. Heves vitákkal, összezőrdülésekkel és egyet nem értésekkel együtt is köszönöm. Köszönöm, hogy megtaláltátok egymást, hogy meghaladtátok saját tudományterületek sokszor nagyon eltérő törvényszerűségeit, érvelésének rideg különbözőségét. Sokszor nem volt egyszerű közös nevezőre jutni, hiszen az arrogáns és cinikus hatalom nyers fellépése, mindenkiből mást hozott ki, kiből dühöt, kiből az elkeseredést, a másiktól a tehetetlenség érzését. És az is igaz, sokszor az akadémiai vezetés bakugrásai sem segítettek a helyzet tisztán látásában. De mindig sikerült egységesen fellépnünk, mindig voltak, akik tovább lendítették a szekér meg-megakadó kerekét. Most is így lesz? Nem tudom. De azt remélem, csupán attól, hogy más rövidítés áll majd a ki tudja milyen sorsú intézetünk neve előtt, ugyanazok maradunk. Ugyanolyan, a független tudománynak elkötelezett kutatók, de leginkább ugyanolyan polgárok és legfőképpen emberek. S talán nem utolsósorban, már barátok is.

Kedves Barátaim, ma délelőtt 11.09-kor 131 ember – választott képviselőink – megnyomták azt a bizonyos gombot. Talán kissé idegesebben, de egységesen, katonásan, a parancsnak megfelelően, nem először és vélhetően nem utoljára.

De ne feledjétek: minden, aminek kezdete volt, véget is ér egyszer. Ezzel is így lesz. Ki fogjuk várni!

Köszönöm, hogy meghallgattatok!